

غیر فارسی انسان‌شناسی در چکیده‌های ایران‌شناسی

(بخش پنجم)

پرفسور آندره لوروآگورهام (André Leroi-Gourham) به تکنیک و ابزار به عنوان تنها و مستحکم‌ترین بازمانده فرهنگی که خط ارتباطی میان هزاران سال پیش و امروز می‌باشد می‌نگرد. برخی از شاگردان او همچون برمبرژه، توآل، دسمه، و دیگران در ایران تحقیق کرده‌اند و آنها به نحوه انبار کردن برنج (۱۵۵) درست کردن نان (۱۵۶)، سنخ‌شناسی جواهرات زنان (۱۶۱) می‌پردازند. پایان‌نامه دکتری امیرمعزی (۱۵۳) زیر نظر دیگران در مورد تکنیک در میان عشایر قشقایی است. مقاله دوپین (۱۵۴) در مورد صنایع دستی ترکمن‌ها در ایران، افغانستان، ترکیه و شوروی (زمان تحقیق) است. مقاله لرج و دیگران (۱۵۹) محققین دانمارکی در مورد ابزار شخم است. «قلمکار» نوشته لندلت می‌باشد که تکنیک ساختن قالب‌های رنگ زدن قلمکار، تولید رنگها و لغات خاص که در این حرفه بکار می‌رود را آورده است. کتاب گلیم (۱۶۰) منطقه فرهنگی که گلیم‌بافی در آن رایج است یعنی ترکیه، ایران و قفقاز را مورد بررسی قرار می‌دهد. کتاب مصور تناولی (۱۶۲) زمین‌پوش، جاجیم، خورجین، کیسه یعنی انواع بافته‌های شاهسون‌ها را همراه جغرافیای انسانی و تکنیک بافتن ارائه می‌دهد. کتاب (۱۶۳) قشقائیهای ایران به صنایع دستی آنها می‌پردازد.

164. Bahadori, M. N. et F. Haghghat, «Long-Term Storage of Chilled Water in Cisterns in Hot, Arid Regions». *Building and Environment* 23, 1 (1988), pp. 29–37, 6 fig.

«انبار کردن طولانی مدت آب سرد در آب‌انبار در مناطق گرم و خشک»

165. Okasaki, Shoukou. *Qanat: Iran no Chikasuuro*, Japon, Ronsousha, 1988, [Qanat: Water system in Iran] «قنات: نظام آبیاری در ایران»

166. Peterson, S. R. «Chairs and change in Qajar times». *Modern Iran. The dialectics of continuity and change*, Bonine, M. B. and Keddie, N. R., ed. State University of New York Press, 1981: pp. 383-390.

«صندلی و تغییر در زمان قاجار»

مقاله بهادری و حقیقت (۱۶۴) به یک تکنیک سنتی برای سرد کردن آب و خنک کردن هوا با استفاده از آب مربوط است. پترسن (۱۶۶) یک شیئی که از مغرب‌زمین به ایران وارد شده را مورد تحلیل قرار می‌دهد و هدف‌اش آن است که نشان دهد چگونه از یک شیئی غربی در چارچوب اجتماعی - فرهنگی ایران استفاده شده است. کتاب قنات (۱۶۵) به این مهم زیر عناوین تاریخ قنات، تکنیک قنات‌سازی، جنبه حقوقی، اقتصادی - اجتماعی و سیاسی آن می‌پردازد. اولین منبع اوکاساکا اوستا می‌باشد و او با استفاده از متون فارسی و ژاپنی این کتاب را درج می‌نماید.

167. Azam-Zanganeh, Nasereh. *Le tapis persan aux XVIe et XVIIe siècles. Contribution à une sociologie de l'art persan*. Lausanne, Payot, 1984, 160 p., annexe, bibl. (Thèse de doctorat en sociologie et anthropologie, Université de Lausanne, Faculté des Sciences Sociales et Politiques).

«فرش ایرانی در قرون ۱۶ و ۱۷ م.»

168. Collins, J. J., «Some Thoughts on the 'Qashqa'i Emblem'», *Oriental Rug Review*, V, 3 (1985), pp. 2-5, 10 fig.

«نظری به برخی نقش‌های قشقائی»

169. Fontaine, Patrice. «The Carpet-weaving Industry in the Arak Region: Permanence and Change in the Technical Organization of Production», in Pinner, Robert & Walter B. Denny eds. *Oriental Carpet & Textile Studies III. Part 1. In Honour of May H. Beattie*. London, Hali O. C. T. S./Hali Publications Ltd., 1987, pp. 52-64, 6 phot., 5 diagrammes, 1 tabl.

«صنعت قالیبافی در اراک»

170. Fontaine, P. «Questions de style. Notes sur l'analyse technico-esthétique des tapis d'Iran», *Techniques et Culture* 8 (1986), pp. 111-136.

«مسئله روش: نکته‌هایی در مورد تحلیل تکنیکی و زیباشناسانه فرش‌های ایرانی»

171. [Hillman, M. C., *Persian carpets: cultural significance of Persian*

carpet patterns. Austin, Univ. of Texas, 1984.]

«فرش های ایرانی: جایگاه فرهنگی طرحهای آن»

172. Hillmann, M. C., *Persian Carpets*. Austin, University of Texas Press, 1984, XIV + 98 p., 38 ill., 2 cartes, bibl., index.

«فرش های ایرانی»

173. Hillmann, M. C., «Persian carpets as reflections of Iranian society», *FO*, XXII (1981-84) [1985], pp. 223-244.

«فرش های ایرانی: آئینه ای از جامعه ایرانی»

174. Irons, W. «The Place of Carpet Weaving in Turkmen Society».

Turkmen: Tribal Carpets and Traditions, L. W. Mackie & J. Thompson ed., Washington, The Textile Museum, 1980, pp. 24-39.

«جایگاه قالی بافی در جامعه ترکمن»

175. Mackie, L. W. «Turkmen Carpet Weavings in Historical Perspective».

Turkmen: Tribal Carpets and Traditions, L. W. Mackie & J. Thompson ed., Washington The Textile Museum, 1980, pp. 15-23.

«نگاهی تاریخی به قالی بافی ترکمن»

کتب و مقالات بالا بیشتر از مقالات قبلی ارتباط میان فرهنگ و تکنیک را نشان می دهند. مقالات هیلمن، فرش را به عنوان آئینه ای از جامعه ایرانی مورد تحلیل قرار می دهد، آیرنز (۱۷۴) به جایگاه فرش در زندگی اقتصادی - اجتماعی ترکمن می پردازد که اینجا کار زنان به عنوان بافندگان این فرشها مورد تحلیل قرار می گیرد. مکی (۱۷۵) نگاهی تاریخی به فرش ترکمن دارد. فونتین (۱۶۹) به صنعت فرش بافی در منطقه اراک می پردازد، مقاله دوم وی (۱۷۰) زیباشناسی و تکنیک و ارتباط بین این دو را نشان می دهد.

176. Fontaine, P. «La teinture en Iran central: permanence et mutations», *L'Ethnographie*, 78/86, (1982), pp. 19-21.

«رنگرزی در ایران مرکزی»

177. Whiting, M. C. «The Dyes in Turkmen Carpets». *Turkmen: Tribal Carpets and Traditions*, L. W. Mackie & J. Thompson ed., Washington, The Textile Museum, 1980, pp. 216-224.

«رنگ در فرشهای ترکمن»

دو مقاله بالا به جنبه رنگرزی در فرش می پردازند.

178. Azadi, S. & Andrews, P. A., *Mafrash. Gewebte Transporttaschen als textile Bilder des Orients - Arbeiten der Schahsawan und anderer Stämme Persiens/Woven transport packs as an art from among the Shahsawan and other nomads in Persia*. (Texte en all. et en angl.), Berlin, Dietrich Reimer Verlag & München, Weltkunst Verlag GmbH, 1985, 257 p. 28 cm, 96 Pl. en

coul., 7 ill. en noir et blanc, 34 fig., bibl., glossaires, 1 carte.

«مفرش. تصاویر نساجی شرقی بر وسایل حمل و نقل»

179. David, M. K. «Art of the Nomads». *Hali*, 4, 2 (1981), pp. 142–146.

«هنر کوچ‌روان»

180. Day, S. «Un singulier tapis turkmène dans les collections du musée des Arts décoratifs», *La revue du Louvre et des Musées de France*, 5/6 (décembre 1981), pp. 337–344.

«یک فرش ترکمن در مجموعه فرشهای موزه هنرهای تزئینی پاریس»

181. Eiland, M. «The Development of Village and Nomad Rug Designs». *Hali*, 4, 4 (1982), pp. 338–344, 27 ill.

«سیر طرحهای قالی در روستاها و در میان کوچ‌روان»

182. Elliot-Pinner, L. «A Group of Ertmen Torba: Chodor or Yomut?», *Hali*, 2, 4 (1980), pp. 286–288.

«یک نوع توبره»

183. Franses, M., Pinner, L. & R., King, D. «Turkoman Rugs in the Victoria and Albert Museum». *Hali*, 2, 4 (1980), pp. 301–315.

«فرشهای ترکمن در موزه ویکتوریا و آلبرت لندن»

184. Frembgen, Jürgen W. «Zoomorphe Salzgefäße aus Khuzistan (südwest-Iran) in der Sammlung des staatlichen Museums für Volkerkunde München». *Archiv für Völkerkunde* 42 (1988), pp. 135–140. [Salières zoomorphes du Khuzestan]

«نمکدان‌های خوزستان»

185. Gombos, K. C. r. de: Kerimov, L., *Azerbaijansky kovjer*, 3 volumes.

Baku, Académie des sciences d'Azerbaïdjan, 1961 (vol. 1)– 1983 (vol. 2 et 3). *Hali*, 6, 3 (1984), pp. 332–335.

«نمکدان‌های خوزستان»

186. Housego, J. *Tribal rugs. An introduction to the weaving of the tribes of Iran*. London, Scorpion Publications Ltd, 1978, 174 p., ill., carte, index.

«قالی‌های عشایری. مقدمه‌ای بر بافندگی در میان عشایر ایران»

187. Housego, J. «Some Flat Weaves of Azerbaijan». *Hali*, 4, 2 (1981), pp. 118–123.

«انواع بافت‌های مسطح در آذربایجان»

188. König, H. «Ersari Carpets». *Turkmen: Tribal Carpets and Traditions*, L. W. Mackie & J. Thompson ed., Washington, The Textile Museum, 1980, pp. 190–202.

«فرش‌های ارساری»

189. [Opie, J., *Tribal rugs of Southern Persia*. Portland (Or.), James Opie,

1985. 224 p., 100 pl. coul.] «فرشهای عشایری جنوب ایران»
190. *Oriental Carpet and Textiles Studies I*, R. Pinner & W. B. Denny eds. London, Hali O.C.T.S. Ltd., 1985, 304 p. «فرشهای شرقی و تحقیقات نساجی»
191. Pourbahman, Fereydoun, *Le tapis persan. Ses artisans, qui sont-ils?*, Vincennes, CIAL, imprimerie l'Orientale, 1984, 216 p., nbsees fig. et pl., bibl. «فرش ایرانی»
192. Andrews, P. A., «Farmash-weaving among the Shahsevan», (from technical field notes by Dr. R. L. Tapper and Dr. N. Tapper), in: R. Pinner & W. B. Denny, éd., *Oriental Carpet & Textile Studies I*. London, 1985, pp. 124–130. «یافتن فرماش در میان شاهسونها»
193. Hamilton, S. «Some Rug Looms of the Near and Middle East». *Looms and their Products*, I. Emery and P. Fiske éd., Washington, The Textile Museum, 1979, pp. 33–42, 11 ill., bibl. (Irene Emery, Roundtable on Museum Textiles, 1977 Proceedings). «انواع دارهای قالی در خاورمیانه»
194. König, H. «Ersari Rugs: Names and Attributions». *Hali*, 4, 2 (1981), pp. 135–141. «فرشهای ارساری: نامها و خصیلتها»
195. Madjd-Zadeh, M. *L'industrie du tapis à Kermân*. Mémoire de diplôme, Paris, École des Hautes Études en Sciences Sociales, 1979, 183 p., bibl., ill. «صنعت فرش کرمان»
196. Pinner, R. & L. «Some Aspects of the Tekke Chuval». *Turkmen: Tribal Carpets and Traditions*, L. W. Mackie & J. Thompson ed., Washington, The Textile Museum, 1980, pp. 203–315. «جنبه‌هایی از تکه چووال»
197. Thompson, J. «Turkmen Carpet Weavings». *Turkmen: Tribal Carpets and Traditions*, L. W. Mackie & J. Thompson ed., Washington, The Textile Museum, 1980, pp. 60–189. «قالی بافی ترکمن»
198. Tschebull, R. «Antique Lori Pile Weaving». *Hali*, Vol. 1, N° 1 (1978), pp. 37–38 + 1 pl. h-t. «لری بافی قدیمی»
199. [Volkman, M., *Alte Orientteppiche/Old Eastern Carpets*. Masterpieces in German private collections. (éd. bilingue, allemand/anglais– Contributions de W. Brüggemann, H. König, W. Loges, W. Müller, F. Spuhler, M. Wolf) München, 1985, 280 p., 119 pl.]

«فرشهای قدیمی شرقی»

اغلب مقالات بالا مطالب عمومی در مورد فرش ایران هستند.

200. Batmangli, Najmieh. *Food of Life. A Book of Ancient Persian and Modern Iranian Cooking and Ceremonies*. Washington, Mage, 1986, 247 p., 26 phot. coul. «غذای زندگی: کتاب طبخ‌ی و رسوم ایران قدیم و کنونی»
201. Bromberger, Christian. «Identité alimentaire et altérité culturelle dans le nord de l'Iran: le froid, le chaud, le sexe, et le reste», in *Actes du colloque «Identité alimentaire et altérité culturelle» (Neuchâtel, Nov. 1984)*, Neuchâtel, Institut d'Ethnologie, 1985, pp. 5-34, 4 fig., bibl. (Recherches et travaux de l'Institut d'Ethnologie, N° 6).
«هویت غذایی و دیگر فرهنگی در شمال ایران: سرد، گرم، جنسیت و غیره»
202. Spooner, B. «Fesenjan and Kashk: culture and metaculture». *Folia Orientalia* 22 (1981-1984), pp. 245-258. «فسنجان و کشک: فرهنگ و فرافرنگ»
کتاب باتمانقلیچ (۲۰۰) معرفی غذاهای سنتی ایرانی است در حالی که دو مقاله دیگر (۲۰۱، ۲۰۲) از طریق مثال غذا سعی در درک فرهنگ تولیدکننده این غذاها می‌کنند. برمبروزه (۲۰۱) به غذاهای گیلان می‌پردازد و سپونر (۲۰۲) از رابرت ردفیلد و لوی اشتراوس استفاده می‌کند تا دوگانگی در غذاهای ایرانی را نشان دهد.

طب اقوام

203. Good, B. J. «The transformation of health Care in Modern Iranian History». *Modern Iran. The dialectics of continuity and change*. Bonine, M. E. and Keddie, N. R. ed. State University of New York Press, 1981, pp. 59-82.
«دگرگونی در نظام مداوا ایران کنونی»
204. Good, B. J. «The Professionalization of Medicine in a Provincial Iranian Town». *Transcultural Health Care Issues and Conditions*, Madeleine Leininger, ed. Philadelphia. F. A Davis Co, 1976, pp. 51-65.
«حرفه‌گرایی طب در یکی از شهرستانهای ایرانی»
205. Good, B. J. «The Heart of What's the Matter. The Semantics of Illness in Iran». *Culture, Medicine and Psychiatry*, 1, 1977, 25-58.
«قلب مسئله. معناشناسی بیماری در ایران»
206. Good, Byron J., Delvecchio Good, Mary-Jo and Moradi, R. «The Interpretation of Iranian Depressive Illness and Dysphoric Affect», in A. Kleinman and B. Good eds., *Culture and Depression*. Berkeley CA,

University of California Press, 1985, pp. 369-429.

تفسیر بیماریهای افسردگی در میان ایرانیان»

207. Delvecchio Good, Mary Jo, et Good, Byron J. «Ritual, the State and the Transformation of Emotional Discourse in Iranian Society». *Culture, Medicine and Psychiatry* 12 (1988), pp. 43-63.

آئین، حکومت و تغییر در سخنان احساساتی جامعه ایران»

208. Good, B. J. «Medical Change and the Doctor-Patient Relationship in an Iranian Provincial Town». *Reprinted from the Social Sciences and Problems of Development*, edited by Khodadad Farmanfarmaian, Princeton University Program in Near Eastern Studies, 1976, pp. 244-260

209. Gol-Anbar, Jalil, *A Descriptive Survey of Psychotherapy in Kurdistan and Western Cultures*. Unpublished Ph.D. dissertation. United States

International University, 1983, 187 pp. (University Microfilms order No. DA8315098).

بررسی توصیفی از روان‌درمانی در کردستان و فرهنگ‌های غربی»

210. Jozani, N. «Les soins du corps dans la médecine populaire en Iran.»

Bulletin d'Ethnomédecine 36, 1 (1986), pp. 19-55, 5 ill., bibl.

مداوای بدن در طب سنتی ایران»

211. [Safa, Kaveh. «Reading Saedi's» Ahl-e Hava: «pattern and significance in spirit possession beliefs on the Southern coasts of Iran».

Culture, Medicine and Psychiatry 12, 1 (1988), pp. 85-111, 4 fig. (N° spécial «Emotion, illness and healing in Middle Eastern Societies»)].

«اهل هوا» غلامحسین ساعدی»

طی ۱۵ سال اخیر انسان‌شناسان هر چه بیشتر به این بخش از دانش مردم توجه کرده‌اند. طب اقوام به طب گیاهی و روان‌درمانی سنتی تقسیم شده است. این شاخه از رشته انسان‌شناسی با طب و روان‌درمانی از یک‌سو، و جادو و هنرهای نمایشی از دیگر سو مرز مشترک دارد. تحقیقات تطبیقی نیز بین فرهنگهای مختلف انجام شده است. در بخش انسان‌شناسی دانشگاههای مختلف درسهایی زیر این عنوان داده می‌شوند، و مجلات متعددی به این منظور اختصاص داده شده‌اند. کلاً طب شیمیایی نوین قادر به برآورد کردن انتظارات پزشکی دنیا می‌باشد، از این رو کشورهای مختلف را تشویق در بازشناسی طب سنتی و استفاده مجدد از آن نموده‌اند. طب جدید نیز از تجربیات طب سنتی در حال بهره‌گیری است، چنانچه شاهد استفاده وسیع از جوشانده‌های مختلف در تمام کشورهای اروپایی و امریکا هستیم.

ادامه دارد